

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
вечір'ях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Передплата
10 зр.

Депутация Народного Дому

у краєвого президента.

В суботу дня 16-го січня явили ся під проводом надсвітника і презеса краєвого карного суду І. Винницького, яко голови нашого Руского Народного Дому відпоручники сего товариства, проф. Е. Пігуляк і проф. С. Шпойнарівський, у краєвого президента графа Гоеса, щоби в его руки зложити подяку за великодушний дар Монарха для сего товариства. Провідник депутатів п. І. Винницький промовив тими словами:

„Високородний пане графе! Високостойний пане президенте! Яко відпоручники тутешного руского тов. „Народний Дім“ посміли ми вступити до вас, щоби з найглубшим поважанням заявити Его Величеству Нашому Наймилоствійшому Цісареві і Панови нашу найсмирненійшу подяку за ласкаво сему товариству найвищим рішенням з дня 20-го грудня минувшого року уділену запомогу в значній сумі 6000 зр., з тим запевненням, що ціле руске населене нашого краю повитало се великодушне діло Его Величества з правдиво радісним одушевленням.

Бож прецінь кождий добромислячий буковинський Русин, котрому доля свого народу лежить на серці, мусить в сїм цісарскім розпорядженю пізнати новий незбитий доказ правдивого вітцївського старання про духовий розвій руского народу і високо цїнити се старане так з огляду на его далекосягність як і на те, що руский нарід як раз тепер конечно потребує такої опіки.

Нещасні політичні і суспільні відносини минувших часів, а іменно віковий утиск зі сторони колишньої польської держави, а ще більше жостокі напади татарських і турецьких орд, що огнем і мечем цілими віками нищили рускі землі, неменче і національна неволя, яку терпить ще тепер руский нарід за границями австрій-

ської держави, — всі ті злидні знищили майже цілком поважні здобутки старої рускої культури, котрої сліди ще тепер можна подібати в монастирях на Буковині і Румунії, і знівечили цілковито колишню блискучу політичну силу, якою визначала ся велика руска держава на виході Європи.

Та помимо сєї політичної темочи, в яку попала руска нація під впливом згаданих злиднів, признано прецінь в новійших часах, бодай в найвищих міродайних кругах переважне. політичне значіне руского народу на виході Європи а то так з огляду на его нумеричну силу звиш 20 мільонів душ, як і з огляду на его знамениту природну вдачу та важне географічне положене руских земель.

Численні суть добродійства, якими дарили руский нарід преславні австрійські монархи. А вже-ж наш Наймилоствійший Цісар, котрому добро всіх своїх народів рівно лежить на серці, був перший, що зволив покликати і руский нарід до нового, свободного духового житя. При усильних стараннях зі сторони других націй, що живуть в нашій державі, про забезпечене своєї сили, випадало доконьче і рускій інтелігенції, свідомій своєї цілі, і єї провідникам станути сьміло в обороні приналежних прав свого народу, усувати по зможі величезні перешкоди, які стояли і ще дотепер стоять сему в дорозі, а в першій лінії старати ся всіми силами о просьвіту народної маси і підвигнене єї з економічної нужди, в яку они з причини цілковитого занедбаня єї духового і материяльного розвою мусіли попасти.

Сю важну задачу сповняло до тепер тутешне руске товариство „Народний Дім“ помимо своїх дуже слабих материяльних засобів, по зможі після свого найліпшого знаня і бажаня а при тім старало ся оно, в повнім переконаню, що рускому народови під теперішними обставинами тільки в нашій державі подана спроможність для успішного розвою, плекати австрійський патріотизм в широких масах нашого наро-

ду і боронити его против небезпечних вїшних впливів і нападів.

Теперішня значна материяльна, а ще більше моральна запомога, яку ми дістали з ласки нашого монарха, дасть нам спромогу ще з більшою потугою працювати в користь духового розвою нашого народу, а тимсамим і для добра нашого краю і для забезпеченя могучої сили нашої держави.

Звольте, Високостойний пане президенте, єї з повною щиростію висказані чувства найсмирненійшої подяки, вірности і привязаности предложити до стіп найвишого трону і буди Високородний пане графе, по сїм переконані, ми, а з нами і ціле руске населене сего краєвдячним серцем буде пам'ятати сю важну помоч, якою ви зволили причинити ся до узисканя згаданой запомоги. Історія розвою руского народу на Буковині оцінить вірно сєй ваш труд і ваші заслуги!“

На сю промову відповів краєвий президент граф Гоес, що він радо предложить сєй новий вираз лояльности руского народу до стіп найвишого трону і може вже тепер запевнити, що про вірність руского народу до цісаря не було ніколи і найменшого сумніву. „Я сповняю“ сказав дальше гр. Гоес „тільки волю мого монарха, але сповняю єї з великою симпатією зі своєї сторони. Хосенна праця провідників руского наряда дасть підставу для дальшого поступованя правительства. Дякую вам, мої панове, за признане для мене і желаю вам найліпшого успіху до праці для розвою руского наряда.“

По тім випитував ся гр. Гоес членів депутатів подрібно о стан буреси „Народного Дому“ і обіцяв відвідати єї в найближшій часі. Депутация попрощала гр. Гоеса з тим переконаннем, що відрадний сєй факт додасть певно нашим патріотам заохоти і витревалости до совісного сповнення патріотичного обовязку супротив нашого народу, краю і держави.

Микола Івасюк.

(Руский артист-малар).

Нарікають наші письменники на байдужність публики, і хоч самі по часті тій байдужности винні, бо не виховали собі публики, та проте наріканя їх в значній мірі оправдані. Купити собі книжку і користати з неї може кождий без великих заходів. Щож мають казати маларі, котрих твори можуть купувати лише люди заможні, а оглядати їх в оригіналі може ширша публика лише при нагоді на виставі? Чоловік, що не рушає ся із свого села, а в столиці не глядає за такою приємністю, яку дає вистава образів, ніколи не може мати понятя, яка різниця є поміж оригіналом образу, а маленькою друкованою відбиткою з него, яку може бачити п. пр. в *Зорі*. Через те маларі не мають навіть такого вдоволення, як кождий письменник, що в газеті друкує свій твір і відразу познакомлює з ним тисячі людей.

Особливо доля руского маларя певно гірша як руского письменника. Раз що таких любителів образів, котрі могли би платити тисячі за образи, руский малар між Русинами не найде; а друге знов: Русини не бачили тільки вистав образів і не інтересували ся навіть тими, які могли оглядати, так щоби могли виробити собі смак і вміти оцінити твір артиста-маларя. Лише одна гадузь маларетва, а то церковне маларство, розвинуло ся ще найбільше у Русинів, але й на тім

поши маємо на цілій австрійській Русі всего на всего три поважні сили: К. Устияновича, Панкевича і Копистинського. А преці бодай на тім поли ми повинні виказати ся більшим числом маларів, бо справді не знати, чому то приписати, що на мальованю руских церков заробляє в Галичині багато Поляків, на Буковині багато Німців, а Русинів-маларів церковних почислиш на пальцях одної руки. Русини, кажуть, ентузіясти, але мабуть ентузіязм їх далеко не такий сильний, як у других народів, де він чудеса виробляє, а головню викликає і підтримує багато талантів.

У нас справді треба мати не лиш талант, але й багато відваги, щоби піти дорогою, яку вибрав собі Микола Івасюк, котрий без великих засобів материяльних відважив ся вступити в академію красних штук, щоби там працювати для свого ідеалу, для маларетва. І не лиш відваги, а ще й багато оптимізму мусів він мати, щоби шукати такої непевної кар'єри, котра як при користних обставинах може талантови справді подати вінець слави і добробит, так при злиднях може і найвідважнішого зломити та напоїти его гірким розчарованем.

Поки-шо Миколі Івасюкови дорога стелить ся добра і він не без надії може дивити ся в будучину, бо крім таланту вложив ще й багато праці та поважного пониманя в свое завдане, а се звісно не може остати ся без доброго наслідку. Судячи після тих праць М. Івасюка, які він уже виготовив, ми можемо сподівати ся з селянського сина — маларя, що не мало причинить ся до слави нашого народу.

А селянським, незаможним сином є п. Микола Івасюк, на котрого передовсім его буковинські краєви покладають великі надії, хоч би для того, що досе Буковина значнійшого маларя не видала. М. Івасюк родив ся в Заставні 1865 року 16-го квітня з родичів селян (они тепер в Кіцмани). Батько его ремісник, в малих розмірах механік, у котрого роботі замітний також артистичний змісл. Микола Івасюк ходив до нормальної і реальної школи в Чернівцях (скінчив єї 1884 року); відтак в академії красних штук у Відні під проводом портретиста і історичного маларя проф. L. Allemand відбув курсу рисованя і мальованя (через чотири роки) потім служив рік при войску в Чернівцях і у Відні, а року 1890 в осени переніс ся до Мінхена. Там учив ся він далі під проводом історичного маларя v. Liezen Mayer-a — і від пяти літ перебуває в школі композиції (Componierschule). Отеї деякі дати з житя М. Івасюка самі про себе не говорять багато, але містять в собі історію, яку може перебути тільки наш селянський син, що серед найтяжших обставин житя не спускає з очей свого ідеалу і намагає ся доконче его осягнути.

Я не малар, щоби я з певним правом і потрібним знанем міг говорити про образи М. Івасюка; як нефаховий чоловік я можу мати свою думку в тім взгляді, вироблену лише огляданем та порівнуванем образів на виставах або набути з книжки про естетику і з критик маларських — тому не мені оцінювати маларську техніку М. Івасюка; але повторити думку знавців можу сьміло. Що найбільше цїнять у нашого артиста

Московські розрухи.

(Допиє Букочини з Москви).

Вже в Букочині була згадка про наші московські розрухи, та не дуже точна. Я хочу про них розказати дещо більше, бо хоч ті розрухи уже скінчилися, та — думаю — за границею не багато правдивих вістей розійшлося про них; а ті вісти, коли не інтересні самі собою, то щонайменше дуже характеристичні для наших відносин. А пізнати ті наші відносини певно буде цікаво прикарпатським Українцям, котрим московці в роді Купчанка знаювали такий рай в Росії.

Як відомо, наші студенти були постановили собі відслужити панахиду на Ваганьковім кладовищі за душі жертв царської коронації. На 18. (30 н. ст.) листопада припадало як раз пів року по ходицькій катастрофі. Декотрі зпоміж студентів рішили були, що по панахиді треба їм якось виявити своє невдоволене з сучасного правління за его поступоване. Дякуючи тій системі піоньства, яка за останніх десять літ занувадала по російських університетах, поліція задалегідь довідала про сей остатній намір тай заарештувала 112 студентів саме в день перед панахидою. Другого дня, як прийшли студенти та інші Москвичі до кладовища, то побачили, що навкруги стоять війська (вислані генерал-губернатором великим князем Сергієм) і почули, що студентів не впускають на кладовище. Хотіли були піти на кладовище і робітники з сусідніх фабрик, але їх не пущено, а один з жандармських офіцерів цинічно зявив: „Не можна ж пускати робітника близько до студента!“ Побачивши, що на кладовище не можна доступитись, студенти повернули до університету. Було їх 300 чоловік, а поміж ними з 20 дівчат курсисток. Ішли всі вони зовсім спокійно, не роблячи ніякого галасу або непорядку. Та за ними пішла жандармерія. Напроти університету стоїть величезна будова; манеж, або Exercierhaus. Ледви студенти порівнялися з манежем, як військо не пустило їх до університету, а погнало всіх у манеж. Студенти не противились і увійшли. Разом з ними мусіли увійти і дівчата (студенти з жіночих курсів), яких поліція не пустила піти своєю дорогою. У манежі знайшло з кількох стільців, і нічо дивного, що студенти, побачивши стільці, подавали їх дамам. Один зпоміж поліціянтів розгнівався на се і заявив: Ваша галантність тут не на місці! На

що їм стільці?! Нехай стоять! На нього зараз усі загуквали, загунотили і він утік.

Поліція повідводила небагом всіх курсисток до їх родин (тільки одну заарештовано на довгий час), а над вечір випустила на волю і всіх студентів, позанисавши їх прізвища; тільки 30 засадила до тюрми.

Другого дня (19-го листопада, у вівторок) в університеті відбулася студентська рада і вислана депутація до університетського ректора Некрасова. Депутація вказала ректорові, що вчорашні і позавчорашні арешти зовсім безпідставні, і просила, щоб він старався о визволенні всіх увязнених студентів. Ректор, — звичайна російська креатура, — заявив: Буду просити за невинуватих, а що до винуватих то постараюся, щоб їх не дуже остро карали.“ Таку відповідь депутати понесли у фізіологічну аудиторію, де студенти згромадилися і нетерпляче чекали їх повороту. Звісно, ректорова відповідь лиш обурилася всіх. Іноді чулись тут вигукки: „Ми бажаємо скасування сучасної університетської устави! Хочемо, щоби знову була установа 1863-го року!“ Тоді ректор вдав ся до молодих професорів т. зв. „асистентів“, і сказав: „Коли я пришлю сюди інспекцію, то студенти ще більше заворушать ся. Доглядайте ви порядку та записуйте імена тих, що найбільше кричати-муть.“ Обурившись на такі негідні пропозиції асистент Фльоров рішучо заявив ректорові, що се не его діло. Ректор звелів ему подати ся в відставку. Фльоров написав деканові фізичного факультету прошене, що, мовляв, „через таке і таке діло я мушу виходити в відставку.“ Декан Клейн того прошеня не хотів прийняти від Фльорова, і того увільнено від служби без усякого прошеня.

Студенти тимчасом не виходили із аудиторії. У вечері заведено їх до манежа, більше-менше 400 чоловік. А не хотіли вони розходити ся через те, що надумали ся тримати ся такої тактики: треба, щоб до арешту пішло як найбільше, бо чим більше буде захоплено людей, тим легша буде кара. В середу 20-го листопада в університеті знов рада, — і знов узато до манежу 300 чоловік. Вночі поліція забрала обидві партії студентів (виходить, так із 700 чоловік) глухими улицями до Бутирської тюрми. В четвер 21-го листопада було свято, але в п'ятницю 22-го над знов відбулася в університеті студентська рада, і вираджено депутатів до куратора. Виравивши депутатів, студенти повиходили з університету, і его за ними зачинили. Аж тут приходить звістка, що буцім по-

ліція заняла депутатів і не пустила до куратора. Хоч се звістка була й брехливою, як виявилось потім, але збентежила всіх. Студенти згуртовали ся на дорозі коло університету, і поліція захопила тут більше як 70 чоловік.

В суботу 23-го листопада зворушене дійшло до пайвисшого ступеня. Студенти медичного факультету вислали депутацію до ректора, заявляючи, що всі кидають університет і що нехай его закриють. Як би се стало ся, то всі професори мали би великі матеріальні страждання, бо цілий рік не мали би платні. Ректор відповів на се такими кумедними і ідіотичними вярками, що опісля студенти аж за боки брали ся, згадуючи їх. А по цілім університеті інспектор оголошував; щоб усі втихомирили ся, бо сьогодні відбуде ся рада всіх професорів, а в понеділок усі почують таку резолюцію, котра хоч кого задовольнить. Надійшов понеділок, і в університеті вивішено ту славетну резолюцію. В ній оголошено, що під арештом є 632 особи і їх поділено на три групи: 1) в першій групі 26 чоловік, — їх поліція позахоплювала по катах. Їм кара — вигнання з Москви без права вступити коли-небудь до московського університету; знову 2) Друга група — 176 чоловік із захоплених в університеті; кара їм така сама; 3) Третя група — 436 чоловік; їх також вигнання ся з Москви на один рік, але мають право вернути ся по році знов до московського університету. Професорам вдало ся змінити трохи долю другої і третьої групи, а саме так, щоб нікого з тих двох груп не вислали з Москви, а тільки повідбирали всім стипендії і т. п. та засадили в карцер. Але студентів першої групи так тама й покарали, як присудили.

Студент.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 17-го січня 1897.

Вінчане ад'юнкта судового п. Ілі Семани з п-ю Мелянією Карадже відбуде ся в Чернівцях в неділю дня 24-го с. м. о 6. год. в православній церкві катедральній. — Вінчане надпоручника при обороні краєвій в Чернівцях п. Стезана Кобилянського з п-ю Евгенією Шанковскою відбуде ся у вівторок дня 26-го с. м. о 7. год. вечером в уніятській церкві.

гарна „Весна“. — У проф. В. Коцовського в посіданю є невеликий, але дуже любий образок Івасюка „В о жиданю“. — У Вол. Федоровича є два портрети его роботи. — Тепер на виставі образів в Чернівцях виставлена давнійша студія також роботи М. Івасюка, — про інші численні его портрети і не згадуем. Они всі визначають ся також не лише вірним рисунком, але так як і жанри его прегарним кольоритом. Загально подобали ся також Івасюкові вінети для грамот і книжок Просьвіти.

Попрацювавши оттак серіозно з десять літ на поли малярства і набувши потрібної техніки, Микола Івасюк, як знаю, працює тепер над образом великих розмірів, котрий має представляти „Візд Хмельницького в Київ“. Шкіци до него збирив він уже довгий час — і, коли не найдуть ся які важкі перепони, то ми нарік, саме в 250 літ від козацького повстаня за гетьмана Хмельницького, будемо могли оглядати сей образ готовим. Судячи по дотеперішних працях М. Івасюка, то він надій Русинів на него сим образом не заведе, хоч певна річ, що між Русинами не найде мецената, котрий би сей образ купив та через те дав нашому маляреви спромугу дальше з охотою працювати. Образ такий (полотно велике на кількадесят квадрат. метрів) вимагає великих видатків і багато праці (сеї треба числити що найменше на рік-два а не на місяці); — очевидна річ, що коли відтав такий „капітал“ висить собі в ателіе маляря а купці не зголошу-

ють ся, то маляр може на довгий час стратити свій оптимізм...

Що мені подобає ся в Івасюкових образах, то природність і краса. Бачу в них поета-ідеаліста, що не находить вдоволення по приміру деяких своїх товаришів-декадентів в мальованю, хоч би яким вірним, стада свиний, тільки глядає краси і поезії в житю і природі і сеї відтворює на своїх малюнках. Нема у него погові за крикливими ефектами на спосіб теперішних малярів-диваків, на котрих може фаховий маляр дещо добре і найде, але котрі так „бють в очи“ вправді нефахових, але певно не менше інтелігентних і здорових на очи оглядачів образів. Що правдиве, то не все мусить бути красне, а я годжу ся з думкою пок. Більрота, котрий сказав, що благороднішим завданем штуки і літератури є показуване людям того, що їх підносило би на дусі, ніж брутальної, дуже часто поганої правди, котру й без того кождий з нас бачить в житю. Погляд такий на завдане втуки я бачу і в Івасюка, і думаю, що такий погляд ніколи не стражить своєї вартости і високо-людяного значія.

Осип Маковей.

то кольорит і рисунок его образів; на ті дві річи владе він найбільшу вагу і довів у них — як знавці кажуть — справді до артизму. Ті добрі прикмети его техніки підніс літ тому кілька у львівськй Dziennik-u polsk-im польський різьбар і критик малярський Ром. Левандовский; а й російський славний маляр Іля Е. Рєпін підчас свого побуту в Мінхені оглядав Івасюкові шкіци до історичного образу „Візд Богдана Хмельницького у Київ“ і висказував ся о них з похвалою. Напрам М. Івасюка — то портрети, жанрі історичний жанр.

З его образів декотрі знані і ширшому загальному Русинів, бодай з відбиток в Зорі. На львівській виставі в павільоні руских товариств був его історичний портрет Богдана Хмельницького на кони на побоевици, сильний під кольористичним взглядом. Той портрет тепер у львівськй Просьвіті. — Другий образ „При керниці“ находить ся в посіданю львівського купця Рідля; представляє пращане козака і дівчини. Варіант сего образу находить ся тепер на виставі образів у Варшаві. Більшим образом Івасюка є Вечір (краєвид, козак, два коні, — вся сила сего образу в змальованю гри сьвітла по заході сонця.) Так само гру сьвітла має за тему образ, названий Іділля, виставлений тепер також у Варшаві. На поли під жовтими соняшниками спочиває мати, що плекає дитину. Образ той загально сподобав ся був торік в Чернівцях. — В ателіе артиста жеде на вихід у сьвіт

П. Франтішек Ржегорж, звідний етнограф галицької Русі, сердечний приятель Русинів, сповнивши перед роками велике діло: утворене в музею Напретків в Празі етнографічного відділу австрійських Русинів, підняв ся описати друге, не менше важного діла: утворити в праскім музею чеського королівства бібліотечний відділ руского письменства. Від черги літ складає він там щорічно значну скількість руских книжок, часописів, музикалій, не лише сучасних але й давніших, і нині відділ руский в бібліотеці музею королівства чеського представляє ся вже доволі поважно. І в році 1896 — як довідуємо ся з надрукованого справозданя музею — п. Ржегорж збогатив руский відділ того музею. В справозданю тім читаємо: „П. Фр. Ржегорж, писатель в Празі, зложив в році 1896 в дарі 388 діл по-найбільше руских (maloruskych) яко доповнене руского (maloruskoho) відділу, котрого він єсть оснуйтем і дальше як найохітніше збогачує его новими дарами... П. Ржегорж дарував також 20 композицій, по-найбільше хороших.“ Богато то труду коштує п. Ржегоржа, замешкалого від трех літ в Празі, призбирувати рускі діла з Галичини до бібліотеки чеського музею, — але що більше! — дари, які п. Ржегорж дістає для чеського музею від Русинів, віддає Русинам знов тим, що там у своїм краю безнастанно збирає дари для галицької Русі. За час три-річного побуту в Празі п. Ржегорж вислав до Львова до дарованої ним „Просвіті“ своєї чеської бібліотеки 726 чеських діл, а „Львівському Боянови“ 97 чеських композицій. З огляду на се — наші накладці і автори повинні самі, навіть без просьби від п. Ржегоржа, вислати ему по примірникови своїх видань — на адресу: Frant. Rehor, Praha, městka knihovna.

Академічні курси для женщин. 15-го с. м. відбуло ся торжественне отворене приватних академічних курсів для женщин у Львові в інституті хемічнім при ул. Длугоша. Цілу салю і галерию заповнили пані. Прибули на отворене жінка маршалка краевого гр. Баденьова і жінка б. міністра Залеска з дочкою. В першій ряді засіли архієпископ Ісакович, маршалок гр. Бадені, віцепрезидент Бобжинський і численні професори університету. Збір повитав др. Цвєклинський, професор університету півгодинною промовою, в котрій виказав доконечну потребу вишого образования жінок. По нїм мав відчит про квестію соціальну і єї відносини до квестіи жіночої др. Гаомбинський. Зібрані женщины прислуховали ся викладави з великою увагою і зацікавленем. На викладави вислало ся 270 пань. Правильні викладави рознічнуть ся в понеділок 18 с. м. а будуть складати ся з тих наук, що їх подають звичайно на університеті.

Загальні збори членів Наукового товариства імени Шевченка відбудуть ся 2-го лютого б. р. в комнатах Рускої Бесіди у Львові (Ринок 10) з отсим порядком дневним: 1. Справоздане з діяльности виділу і справоздане касове за рік 1896; 2. внесенне контрольної комісії; 3. вибір нового виділу і голови товариства; 4. вибір контрольної комісії на рік 1897; 5. внесення членів. На збори ті, що рознічнуть ся 9½ рано запрошує виділ членів з тою заміткою, що члени залагаючи з вкладками по конець р. 1896. і уюминані виділом не будуть могли користати з прав членських, коли найдальше до 31. сїчня б. р. не вирівнають своїх залежностей.

Заплатою за службу і зраду інтересів народу називають „Бук. Вѣдомости“ дарунок на Народний Дім в сумі 6000 зр. Доси, кажуть, платили „противникам Русі“ тайно, а тепер уже платять і явно. Ми би дуже цікаві знати, що спонукало редакцію згаданої газети написати єї негідні чесного Русина слова, чи зависть, чи саїна загорілість, чи просто — нерозум. Навіть *Прав. Буковина* судить сей факт більше прихильно. Не даром кажуть, як кого Бог хоче покарати, то ему перше розум відбере. То най-дальше на *Буков. Вѣдомостях*.

Істи. Руский народний театр перебуває в Долині і виставить в короткїм часі віченка „Нахмарило“ і відновить

знаменитий твір Старицького „Не судилось.“ — Артист і поет К. Устиянович приходить уже до здоровля по тяжкій недузї тифу і запаленя легких. Радуємо ся сею вісткою і засилаємо реконвалесцентови наш сердечний привіт. — Першу нагороду з фундації Нобля, звіеного винахідника динаміту, одержав Франц Баер, бувший посол до данського парламенту, яко творець товариства для всесвітнього мира.

Складки. На Народний Дім зложили дальше: П. Велигорский надучит. в Милеві 1 зр., о. Т. Матейків парох в Глібоці 2 зр., на іменинах п. надучит. Радика в Дорошівцях зложили Радик 1 зр., Войновский 50 кр., Зугаевич 1 зр. 50 кр., Іполіт Омельский 50 кр., Жуковский 50 кр., Денис Омельский 50 кр., пані Зибачиньска 1 зр., Андр. Зибачиньский 1 зр., о. Никоревич з Паньскої Долини 1 зр., Димчук 50 кр., пані Радик 50 кр., Патапівич 50 кр., Денис Патапівич 50 кр., Ник. Цента 50 кр., Зотик Мірош 1 зр., Іван Равчук, член ради шк. в Дорошівцях 20 кр. — разом 11 зр. 20 кр., учит. Бартошевский в Борівцях 7 зр. — Доси разом 56 зр. 92 кр. — В складах на друкарню справляєм помилку; що п. Кокоячук, побережник з Ревни зложив 50 кр., отже в сїм році зложено на друкарню разом 1 зр. 50 кр. Сердечне спасибі!

Помер в Чернівцях Никанор Романович, поручник 41 полку на пенсії. Був Русин, а прославив ся тим, що яко фельдвებель 24 грудня 1848 року під Немет Бокшан відобрав малярським повстанцям дві канони і через то промотив дорогу власному війську. Притім стратив сам ногу.

СЕСТРА ЮЛІЯ.

Списала

Анна Євдокимівна.

(Далше).

— Василечку, — кажу — я на тебе ніколи не гнівала ся; я не знала, що ти такий хорий.

— Ой дуже-м хорий, всі груди, — каже — виплював з кривлею. Юзю, я ще нині умру. От як розпирає мені груди тая сухота.

Зачав знов кашляти, але так страшно, що я злякала ся, чи то вже не буде смерть. Та на хвилиночку ще лишив мені его Господь на моїх руках.

— Василечку, — кажу я ему — а може би ще по доктора післати?

А він усміхнув ся, а так мило, як рідко коли я бачила, та й каже:

— Він прийде незадовго сам, той доктор з неба. Місіонар казав, що Він буде ласкавий для мене.

— Та не смутно тобі таке говорити, Василечку? — кажу, а сльози не перестають мені йти.

— За тою ручкою мені смутно, Юзюню. — І взяв мою руку, що я нею тримала хустину, і притиснув так горячо до серця, а очи его розясніли, і так глибоко вдивили ся в мене, що мені вся кров підійшла в лице. Чи я була така ослаблена, чи то може той жар з его очий так мене обіляв, що я похилила ся головою аж до его грудий. Я була би так і упала на его груди, бо я правою рукою тримала его, щоби він не упав а ліву він все ще тримав на серці. Але він туй обіймив мене за шию, як малу дитинку пригорнув мене до себе і моє лице якось прилягло до его

лиця. А таке тоє личко его як вогонь горяче; а може то й моє лице так паніло, бо мені так зробило ся при тім млітно, що я всю свою мислю забула. А він ще дужче мене обіймив і притулив до себе, а дальше трошеньки нахилив ся головою над мене і наші уста якось разом припали до себе. О Боже, я сего ніколи не забуду. Я не мала сили відняти уст від него і я не хотіла їх відіймати. Я чула, що его так люблю, так люблю! Та се лиш мінуточку було. Де я нещаслива знала, що то Василечка мого коштувало рештку его життя. Яж забула, що зі мною діяло ся, та й забула нещаслива, що він такий хорий. І не чула я і не бачила, як ему при тім вся кровця збігла до лица а руки стали зимні як лід і серце порушило ся до смерти. Аж як руки ему зімліли і в опустив мою шию, а головка так і повисла ему на моїм рамени, і уста задрожали, цілий побілів як стїна, я налякала ся.

— Василечку, — кажу — що тобі?

А він лиш усміхнув ся і по тихоньки вишептав:

— Юзю, ще раз так, і я умру. Ох давить мене — тут...

І він притиснув мою руку до серця.

— Так мені солодко було, — каже, а по хвилі, як би чого налякав ся, скликнув:

— Юзю, де ти?!

— Та я ту, Василечку. Тобі зле. Я закличу маму, тата.

Щоби я була їх таки зараз закликала, може би були ще его поратували, але що я знала? Я, бідна дівчина, не бачила ще, як то люди умирають. І він сам не хотів, щоби я їх закликала.

— Зараз, зараз — каже — але мені так стемніло в очах.

Я глянула на ті очи его, а з них дві грубі сльози виступили і повисли в долі на повіках. Такі мутні стали ті очи і так широко дивив ся ними, а мене, каже, не бачив. Нахилила ся я над него і поцілувала его в ті мутненькі оченька. Або я знала, що я роблю. А він лівою рукою, бо правою все ще тримав мою руку на серці, обіймив мене в половині і каже:

— Ближе, Юзю. — І вишептав: „Не забудь крестика дати до рук, як буду умирати — на стїні висить — місіонар лишив.“

І так тяжко зачав віддихати! А по хвилі зітхнув глибоко:

— О Боже! — каже — Юзю, я тебе трохи бачу. Дихати мені не дає. Підійми мене — о так. Ти любиш мене?

— Василечку, кажу, люблю на віки.

— Поцілуй мене так, як перше.

І я нещаслива послухала. Чи я знала, що то не можна. А він знать того хотів. Він мене знов обіймив, але так міцно, як тогди, коли ще був здоров. Але уста вже не могли мене так горячо поцілувати, як перше — они були зимні. — Та й то в мінуточці все стало ся. Зараз потому скликнув:

— Юзю, крестик... о Боже! —

— І опустив мене з руки, і схопив ся за груди. А головка упала ему туж на мої груди. Ще хотів промовити: „Jeuse!“

але тільки пів слова я дочула. Заким я скрикнула: „ратуйте, умирає!“ а ему головка скотила ся на подушку, на мою руку —

Чи то вже була смерть его, чи ще може мучив ся бідненький хвилиночку, я вже не памятаю. Мені потемніло в очах в голові зачало крутити ся — ще лиш, памятаю, чула я, як хтось вбіг в хату, а більше не памятаю нічого...

Мене видно, занесли жінки до другої хати і тут відтерли. Зляли водою, лице, одіне, дали напити ся чогось гіркого, знать оцту, і я прийшла до себе.

— А Василь що? — вишпентала я так, як би крізь сон.

— Ему лекше, — сказав хтось. Але я не дослухала до кінця.

— Він умер — мій Василечко!... — зателосила я, і зайшла ся таким плачем, що здавало ся, груди мені розірве.

— Пустіть мене до него, матусенько! — залебеділа я до тої жінки, що мене вговорювала, і зачала єї по руках цілувати, аби мене завела до Василя.

— Цить, же Юзю! — стали иньші жінки втямувати мене, — тепер не можна, потому підеш. Або заведемо тебе до дому, трохи відпочнеш; ти слаба.

І підіймила мене; то знать була Кендюкова Марта, бо я за слезами і не пізнавала нікого в хаті. Робили зі мною, що хотіли. Вивели мене задніми дверима, аби не вести коло тої хати, де лежав Василь, і потягнули до дому. Але коло війтової керниці я пристанула.

— Ні, матусю, — кажу — не ведіть мене до дому!

— А деж? — питає ся.

— До отця місіонара, того самого, що Василя сповідали, до церкви.

— Та чого тобі тепер — каже Марта — ще наука й не зачала ся.

— Я матусю, не на науку. Я ось нині-завтра умру — мушу висповідати ся.

— Щось тобі в голові таке, як не треба — каже Марта.

— А я вас таки прошу, матусю, заведіть мене до церкви; я мушу.

— Ну, то хіба підемо, — вже не опирала ся дальше Марта, і ми пішли.

Сіла собі Марта на лавку, сіла і я коло неї, просто престолу Пречистої Діви. Хочу молити ся, в голові крутить ся, а серце так і товче ся в грудях. Гадаю, може би на землі клякнути. Хотіла уклякну-

ти, та й таки упала як довга хрестом перед престолом. І вже не вставала. Зачала шептати молитву, та все мені слова не сходять ся. Га, думаю, Мати Божа нехай прийме і тоє: за мене і за него. Згадала я за него і слези пустили ся з очий. Я й не спиняла їх, нехай, гадаю, плачуть за мене і за него...

Чи довго я так лежала хрестом, не зміркую. Аж в церкві зробив ся якийсь шелест. От і здає ся, хтось станув наді мною. А дальше нахилив ся і положив на мені руку.

— Та чого так заводиш, дівчино? що тобі?

А то був отець місіонар. Я підіймила ся на коліна і поцілувала отця духовного в руку.

— Що тобі таке? — питають ся знов.

— Він вже умер — кажу я.

— Хто такий? — питають ся они.

— Василь — кажу — той що отець ходили его сповідати.

— А ти може та дівчина, за котрою приходив Василь отець?

— То я — кажу.

— Но-но, не плач, дитинко, — кажуть отець місіонар — Василь твій не вмер на віки, але душею перейшов з сего сьвіта на другий; там ему ліпше, як тут. А тіло заснуло до часу, а колись воскресне ще красше, як було тут. Побачиш ся колись з ним. Не плач!

— Я также умру нині-завтра, — вишпентала я. Прошу, висповідайте і мене!

— Висповідати ся можеш, дитинко -- відповіли мені отець духовний, --- а умерти, то вже не твоя в тім голова; як Господь дозволить. Зачекай хвилину, то висповідаш ся. Тобі треба божої потіхи.

І отець місіонар пішли до сповідальниці, а я таки зараз уклякнула до сповіди.

(Дальше буде).

Телеграми „Буковини“.

З дня 19-го січня 1897 року.

Відень. З кінцем сего тижня закінчить ся теперішня сесія ради державної, і она буде розвязана.

Відень. Коло польське рішило підперти у правительстві петицію буковинських Поляків против утиску польської мови на Буковині.

Петербург. Супротив розсвіаних в заграниці некористних вістей про здоровле царя стверждає російська телеграфічна агентура, що цар цілком здоровий.

Любляна. Коротке потрясене землі повторило ся в околиці. Наєслене находить ся з тої причини в великім страху.

П. Т.

Отсим маю честь повідомити шановних відбирателів, гостей і публіку, що я перебрав існуючий доси під фірмою

АНТІН ТАБАКАР і ГАІНА

склад корінних товарів, вин і делікатесів

→ (заснований 1812 р.) ←

а окрім того

АГЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН

з днем 1-го липня с. р. і буду дальше вести під мою власною фірмою

СТЕФАН ГАІНА.

При сій нагоді складаю сердечну подяку за довіре, оказане так часто попередній фірмі, і прошу уклібно, мати те саме довіре на дальше і для мене, при чім запевняю, що все старатиму ся задоволити шановних гостей добірними товарами найліпшого сорта, низькими цінами і уважною услугою.

Прошу о часті замовленя і пишусь

з поважанем

Стефан Гаїна.

ВАЖНЕ

для кожного, головно для всіх П. Т. урядів, торговельників і ремісників, бібліотек, студентів приватних людей є повідомлене, що існуюче тут уже від багатьох літ, на краєвій виставі в Чернівцях 1886 р. визначене почесним признанем

ЗАВЕДЕНЄ ПЕРЕПЛЕТНИЧЕ

Кароля Кобжинського і Еміля Канюка

тепер через набуте найновіших машин, писем і иньших знарядів значно побільшило ся і тому свій льокаль перенесло на *улицю ратушеву ч. 12*, другий вхід також від *улиці лелісової ч. 11*.

Заразом приступив довголітний фаховець, пан Еміль Канюк яко співник сего переплетничого заведеня і тепер оно зможе під новою фірмою

—о Кароль Кобжинський і Еміль Канюк о—

з вправленим персоналом веї фахові роботи, як оправлене книжок, роботи галантерійні, друк на стажки до вінців, окраєу до гафтовань, ручних робіт і т. д. для П. Т. урядів, шкіл, бібліотек і приватних людей по найнижших цінах як найліпше і як найкорше доставляти.

Просимо о ласкаві замовленя

з поважанем

Кобжинський і Канюк.

8—10

Рух поїздів залізничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	Поїзди			Відходять	Поїзди		
	поспішні	особові	мішані		поспішні	особові	мішані
до Чернівців				з Чернівців			
З Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Снятина	1128	657	1028 550	До Снятина, Коломиї, Станіславова, Львова, Кракова і Відня	347	941	1029 538
З Букарешту, Яс, Сучави, Глибоки	329	912	1000 523	До Глибоки, Сучави, Яс, Букарешту	1203	717	1048 616
З Новоселиці, Садагури			1113 950	До Садагури, Новоселиці			430 621

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-європейський час ріжниць ся від львівського о 36 мінут, а від черновецького о 44 мінут; коли на залізницях є 12 год., то на львівській годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецькій 12 год. 44 мінут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

За редакцію відновідає **Осип Маковей.**

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.